

ICOMOS Slovenija
Slovensko nacionalno združenje
za spomenike in spomeniška območja

**Mednarodni dan
spomenikov in
spomeniških območij**

**Priložnosti
dediščine
slovenskega
podeželja**

ICOMOS Slovenija

#praznujemodediščino2019

odprtje razstave
Prenavljamo!!!

četrtek, 18. april 2019 ob 19.00

Muzej za arhitekturo in oblikovanje
Pot na Fužine 2, Ljubljana

posvet

Priložnosti dediščine slovenskega podeželja

torek, 16. april 2019 od 10.00 do 13.30

Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12, Ljubljana

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za arhitekturo

O Mednarodnem dnevu spomenikov in spomeniških območij

Leta 1982 je Mednarodno združenje za spomenike in spomeniška območja ICOMOS 18. april razglasilo za Mednarodni dan spomenikov in spomeniških območij. Naslednje leto ga je potrdila tudi Generalna skupščina UNESCO. Od takrat ga obeležujemo vsako leto in ob tem širšo javnost opozarjamo na pomen in vlogo kulturne dediščine, ne le njenih najpomembnejših spomenikov.

Kulturna dediščina v vsej svoji raznolikosti predstavlja pomemben dejavnik kakovosti našega bivanja. Hkrati pa v sodobnem svetu velikokrat ostaja prepuščena sama sebi, ko se mora umikati ambicijam kapitala. To se dogaja tako v urbanih naseljih kot na podeželju, kjer prav zaradi nerazumevanja vseh potencialov tako kulturna dediščina kot naravne vrednote izgubljajo svoje vitalne potenciale.

ICOMOS vsako leto za praznik izbere aktualno temo, ki se ji podrobneje posvetimo. Osrednja tema letošnjega praznovanja so kulturne krajine podeželja.

Tema 2019: Krajine podeželja

Tema praznovanja letošnjega Mednarodnega dneva spomenikov in spomeniških območij izpostavlja kulturne krajine in dediščino podeželja, da bi opozorili na pomen ohranjanja raznolikosti vseh prvin prostora podeželja ter na številne izzive varovanja, ki jih na tem področju prinaša sodobnost. Predvsem pa želimo opozoriti na soodvisno povezanost odgovornega razvoja in ohranjanja podeželja kot temeljev naše identitete na eni strani in na drugi kot ključnega nosilca trajnostne prihodnosti.

ICOMOS je na generalni skupščini leta 2017 sprejel dokument *Načela razumevanja krajin podeželja kot dediščine*, ki predstavljajo strokovna izhodišča za varovanje dediščine kulturnih krajin podeželja. Dokument kulturne krajine podeželja opredeljuje kot »kopenska in vodna območja, nastala kot rezultat narave in človekovega delovanja za pridelavo hrane in drugih obnovljivih naravnih virov s pomočjo poljedelstva, živinoreje, ribištva in ribogojstva, gozdarstva, nabiranja samoniklih rastlin, lova in pridobivanja drugih naravnih dobrin, kot je na primer sol. Krajine podeželja so večnamenski viri. Vsem podeželskim območjem so dali kulturni pomen ljudje in njihove skupnosti: vsa podeželska območja so krajine.«

O Združenju ICOMOS Slovenija

Slovensko nacionalno združenje za spomenike in spomeniška območja – Združenje ICOMOS Slovenija je nepridobitna nevladna organizacija v javnem interesu na področju kulturne dediščine.

Ključna naloga združenja je krepitev zavesti o kulturnih vrednotah skozi preučevanje, varovanje in vrednotenje kulturne dediščine. Spodbujamo izmenjavo znanj med strokovnjaki tako na področju pristopov pri ohranjanju in obnovi kot tudi pri upravljanju kulturne dediščine. ICOMOS Slovenija je del mednarodnega združenja ICOMOS, ki si prizadeva za ohranitev kulturne in naravne dediščine po vsem svetu in je posvetovalni organ organizacije UNESCO za področje kulturne dediščine in ocenjevanje nominacij za uvrstitev na Seznam svetovne dediščine.

Primarno delujemo v slovenskem prostoru, kjer si prizadevamo za uveljavitev mednarodnih strokovnih načel in priporočil varovanja dediščine, njeno vključevanje v razvoj ter predvsem za omogočanje dediščine in njenih dobrin za vse.

Mednarodni dan spomenikov in spomeniških območij 2019 v Sloveniji

V Sloveniji obeležujemo 18. april od 80. let 20. stoletja naprej. V zadnjem obdobju organiziramo dogodke skupaj s Fakulteto za arhitekturo Univerze v Ljubljani, s ciljem približati naše aktivnosti in kulturno dediščino mladim in širši javnosti. Letošnje praznovanje bosta obeležila dva dogodka:

Posvet **Priložnosti dediščine slovenskega podeželja**, ki bo 16. aprila 2019 na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani. Ob podpori Ministrstva za kulturo RS sodelujejo še Fakulteta za arhitekturo UL, Slovenska nacionalna komisija za UNESCO, Skupnost občin Slovenije in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Več o posvetu: <http://www.icomos.si>

Otvoritev razstave **Prenavljamo!!!**, ki jo bodo odprli 18. aprila 2019 v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje. Razstavo pripravljajo strokovnjaki Muzeja za arhitekturo in oblikovanje in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Več o razstavi: <http://www.mao.si/Razstava/Prenavljamo.aspx>

Posvet Priložnosti dediščine slovenskega podeželja

Krajine podeželja so skozi čas nakopičile izjemno zakladnico snovne in nesnovne dediščine, ki je vseskozi odražala prilagajanje človeka naravnim danostim, kulturnim, družbenim političnim in gospodarskim razmeram. Rečemo lahko, da so krajine podeželja tudi v Sloveniji tiste, ki odražajo najdaljšo razvojno kontinuiteto, zato predstavljajo zakladnico naše identitete in hkrati tradicionalne raznolikosti.

Dejstvo pa je, da je sodobni razvoj velikokrat brezobziren do tradicije in primarnih, skozi čas izblikovanih prvin in vrednot podeželja. Tradicionalna znanja, načini dela, življenja in skladen odnos do narave v najširšem pomenu se izgubljajo zaradi različnih razvojnih pritiskov. Krajine podeželja ogrožamo tako z intenzivnim izkoriščanjem naravnih virov in industrializacijo kmetijstva kot tudi s krčenjem pridelovalnih površin zaradi urbanizacije. Ohranjanje vseh prvin, ki so identitetno in razvojno pomembne, je zato nujno.

Zaradi globalne povezanosti rast prebivalstva v svetovnem merilu vpliva tudi na nas. Urbano prebivalstvo konstantno rase in je v letu 2017 doseglo skoraj 55% vse populacije, vendar hkrati z rastjo prebivalstva narašča tudi poselitev podeželja. To pa ima na krajino podeželja dvojni učinek, saj se nekatera območja opuščajo in zaraščajo, medtem ko druga trpijo zaradi pretiranega poseljevanja. Omenjenih procesov ne smemo podcenjevati, saj neposredno vplivajo na okolje in skupnosti, ki v njem živijo.

Ključna za ohranjanje raznovrstnosti krajin podeželja je njihova uravnotežena, skladna raba in ohranjanje vseh tradicionalnih dejavnosti, ki so odraz večstoletnega skladnega sobivanja človeka z naravo. Prihodnost krajin podeželja je zato razvojno varstvo, ki mora temeljiti na uravnoteženem in skladnem odnosu med družbenimi potrebami, gospodarstvom in okoljem, predvsem pa moramo podeželje participativno upravljati. Ob tem pa se je treba zavedati, da varovanje krajin podeželja ni odvisno le od ljudi, ki v njih živijo, temveč predvsem od celotne družbe, ki mora s svojim ravnanjem poskrbeti za skladen trajnostni razvoj.

Da bi osvetlili problematiko ohranjanja dediščine slovenskih krajin podeželja in delili izkušnje uspešnih praks, vas vabimo na posvet, ki naj bo priložnost za bolj učinkovito povezovanje in delovanje za boljšo prihodnost dediščine in s tem življenja vseh nas.

Programa posveta

torek, 16. april 2019

Fakulteta za arhitekturo UL, Zoisova 12, Ljubljana

- 9.30-10.00 Registracija udeležencev, kava za dobrodošlico
- 10.00 Pozdravni nagovori
Sonja Ifko, predsednica ICOMOS Slovenija
Matej Blenkuš, dekan Fakultete za arhitekturo UL
Marjutka Hafner, direktorica Urada za UNESCO
Maja Bahar Didović, v.d. generalne direktorice Direktorata za kulturno dediščino, Ministrstvo za kulturo
- Predavanja
- 10.20 **Živa Deu**, Visoka šola za oblikovanje materialov Ljubljana
- 10.50 **Mojca Golobič**, Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta UL
- 11.05 **Jelena Hladnik**, Ministrstvo za okolje in prostor
- 11.20 **Marjeta Jerič**, Ministrstvo za kmetijstvo
- 11.35 **Renata Kosi**, Združenje turističnih kmetij Slovenije
- 11.50 -12.20 Odmor
- 12.20 **Okrogla miza s predstavitvijo primerov dobrih praks in aktualnih projektov:**
Rosana Cerkvénik, Park Škocjanske jame
Štefan Čelan, ZRS Bistra Ptuj
Zvezda Koželj, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Matija Črešnar, Filozofska fakulteta UL in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Peter Tomaž Dobrila, KIBLA Maribor
Nataša Kolenc, arhitektka konservatorica
Tina Novak Samec, Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda
Alenka Fikfak, Fakulteta za arhitekturo UL
- 13.30 **Zaključek posveta**

Prijava

Udeležba na posvetu je brezplačna. Vendar vas prosimo, da se zaradi lažje organizacije dogodka, obvezno prijavite do 12. aprila 2019 na info@icomos.si

Otvoritev razstave Prenavljamo!!!

četrtek, 18. april 2019, ob 19. uri

Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Grad Fužine, Pot na Fužine, Ljubljana